

ЖЕНСКИ СВЕТ.

ЛИСТ ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА.

ВЛАСНИК :

ДОБРОТВОРНА ЗАДРУГА СРПКИЊА НОВОСАТКИЊА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ :

АРКАДИЈЕ ВАРАЂАНИН.

ИЗЛАЗИ :

сваког 1. дана у месецу на целом табаку.

Цена је годишња 1 фор.; за Србију 2½ динара.

Рукописи и претплата шаљу се на уредништво.

САН НА ВИДОВ ДАН 1889.

ет стотина лета прође,
Од кобнога српскога пада, —
Лепшу судбу Српству стварах,
У заносу својих нада.

Свануше нам лепши дани.
Препатисмо тешке јаде,
Занело се мишљем, све, што
Осећати српски знаде!..

„Дичан спомен Срби чине!...“
Уснава ме миље ово,
А благога санка крило,
Однесе ме, на — Косово!

Испуни ми с' давна жеља;
Ја целивах поље равно,
У ком леже храбри борци,
Изгинули, што су, славно!

Ова слика тајанствена
Море миља просула је,
А по мору тога миља,
Душа моја, пловила је!...

Ал', где чуда, среће нове;
Сви јунаци дични, врли,
Невидовном силом неком,
Из гробова устанули.

Гледала сам дуго... дуго,
Што ми машта санка ствара,
Па угледа целу војску
Честитога Цар-Лазара!

Ено Милош, трепет свима,
Са два своја побратима, —
Стари Јуже, с' девет тића,
Девет милих Југовића!

Ил' су они, ил' су само,
Сени њине, сени свете, —
Ал' шта ј' ово? — „Српска вила!“
Ал' је дивна, гле'те! гле'те!

Занесох се, од милина!...
Из облака вила паде,
Обазре се по Косову,
Па пред царем Лазом стаде!...

„Ој реци ми Српска вило!
— Задовољи жељу ову —,
Како народ, а за који,
Изгинусмо на Косову?“

Да ли Србин веру чува.
Име, језик, да ли штити,
И народност, што но за њу,
Не жалисмо крвцу лити?“

То су биле прве речи
Мученика, Цар-Лазара, —
На те речи, Српска вила,
Вако њему одговара:

„Има Срба, што за Српство,
Спремни биће вазда мрети,
Ал' опасност нека, милој
Народности српској прети!“

Туђинска је струја јака,
А ко нема чврета брода,
Тешко њему! поплавиће
Сваког оног, ко се пода!

Видела сам доста пута,
— Ту задрхта гласак вили —,
Видела сам многог Срба,
Где попушта туђој сили.

Видела сам много пута,
— Ту уздахе зачух њене —,
Потомке ти видех многе,
Туђим духом одгојене!

Туђем духу ропски служе,
Њима гове туђе што је,
Туђе штују, а презиру
Аманете свете твоје!.....

Многи презре гњездо своје,
— Не мири му српска ружа, —
Туђем јату прибег'о је,
И туђинци руку пружа.

П' онда с' креће, лута, глиба
По вртлогу туђинштине,
А мени се уздах буди:
А зар тако српски сине?...

Многа, српска мома дивна
С' туђинцем се млада вери,
Тад ми срце гуја стеже:
Тако дакле, српска кћери?...

А тим чином, тешке јаде
Нанела је оцу, брату, —
Род остави, род милени,
Па отпрну туђем јату!...

Видела сам много пута,
— Ох жалости кобне, љуте, —

Т. Бечеј.

Српске кћери, српске синке,
Туђим духом задахните!...

Ал' највећма заболем ме,
— Када видим — срце моје;
Туђом песмом српека мајка,
Успављује чедо своје!

Место српским родољубљем
Да челичи мила сина,
У срце му пресађује
Вазда туђих особина.

У том болу завапијем;
То ли ће зар Србин бити?
Не! слободна стече л' крила,
Туђинству ће одлетети!..

Туђинска је струја јака
А ко нема чврета брода,
Тешко њему! поплавиће
Сваког оног' ко се пода!“

Збори вила, а речи јој,
Као јасно звоно звоне,
А косовски див-јунаци,
Са тих речи, — сузе роне!

Уздрхта се царе-Лазо,
Низ лице му суза кану,
Тужно спусти седу главу,
А суморно руком махну.

„Доста вило!... док је тако,
Аој јада, црне среће,
Косово се, — српско гробље, —
Осветити скоро... неће!!!..“

* * *

Сан је био!... али ипак,
Оста сваком да разлаже:
„Да л' се јава, пушта јава,
С' овим санком доста слаже?“

Д. В.а

СА СВЕТОСАВСКЕ СЛАВЕ У ЧЕРНОВЦИМА.

(Свршетак).

Сто година пре рођења св. Саве
раздељена је Хришћанска црква
на источну и западну, Хилдебранд у-
вађа целибат у западној цркви, води
очајну борбу са немачким царем, за-
хтевајући, да папу цео свет призна за
врховног поглавара, коме се морају сви

па и цареви и краљеви безусловно покора-
вати. Ову идеју прихваћају и његови на-
следници. Осим тога тежња је била свију
првосвештеника римских, да покоре себи
источну цркву. То су две главне тежње,
којих се држали и којих се и данас држе
римски првосвештеници.

Савременик св. Саве и најважнији папа тога доба био је Инокентије III; његовом иницијативом освојише крсташи 1204. год. Цариград и основаше тамо латинско царство и латински патриархат; овај папа је мамио к себи разним обећањем, особито даривањем краљевске круне, поједине краљеве српске и бугарске, овај папа је мамио и поједине руске кнезове краљевском круном итд. — Источна црква била је тада у највећој опасности. У Цариграду је био од 1204 до 1261 римски патриархат; у Трнову у Бугарској од 1204 до 1234 римски патриархат; цео исток био је у рукама Селџука, доцније у рукама Турака, Русија је била поцепана и паде под јарам монголски; остала је српска црква усамљена у мору латинске јереси; али се народу српском роди у најодеуднијем тренутку геније, роди се св. Сава, да спасе православну цркву од латинске јереси и да оснује самосталну српску народну цркву. Проф. Евсевије Поповић вели у својој црквеној историји:

„Um dieselbe Zeit, als Innocenz III. den Johanius (Fürst von Bulgarien) und sein Reich zum Anschlusse an die röm. Kirche gebracht hatte, bemühte sich der röm. Stuhl auch das benachbarte serbische Reich zu gewinnen. Auch den Serben wurden in polit. und kirchl. Beziehungen ähnliche Anerbietungen gemacht. Allein es hinderte dies der Sohn des damaligen Fürsten Stephan Nemanja, der h. Sava, der erste autokephale Erzbischof der Serben“.

Из досадање расправе могли сте се уверити, каква је опасност претила православној цркви и да је у тако судбоносном тренутку само велики дух, само геније могао то произвести, што је произвео први српски архиепископ и просветитељ св. Сава. Српски народ се поноси, што може славити таког светитеља, какав је св. Сава. — Што се његовог књижевног рада тиче навешћу речи проф. Поповића: „Schon in der III. Periode (vor dem XI. Jhr.) hatte sich die kirchl. Literatur durch Cyril, Method und dessen Schüler in Bulgarien zu entfalten begonnen, wo sie unter Simeon einen raschen Aufschwung nahm. In dem benachbarten Serbien bildete

man sich zuerst nach bulg. Mustern, dann aber übertrafen die Serben die Bulgaren. Als der berühmteste Representant der alten serbischen Literatur erscheint der erste autokephale Erzbischof von Serbien der heilige Sava in der I. Hälfte des XIII. Jhdts. Er ist berühmt durch seine „Kormчая књига“ Kirchenruderbuch, welches Buch dann nach Bulgarien und Russland verbreitet wurde“.

Што је било важније о св. Сави већ сам у свези са сликањем политичког и црквеног одношаја тадањег доба навео, остаје ми да проговорим неколико речи о последњим годинама његовог живота. Рајић вели у својој историји: „Пребысть же Савва святыи доволное во Архиепископий время, и добръ устройвъ цаству свою желаше въ чужестранствіи конецъ жизни своєю восприяти: тѣмъ убо созиваетъ сущія во власти его Епископы, и много поучивъ ихъ избра единого отъ ученикъ своихъ Јеромонаха именемъ Арсенія добродетелію и святинею онихъ превосходяща, и сего имъ освяти во Архиепископа. По томъ благослови ихъ, и взаимное отъ свѣхъ пріять прощение и благословение отплы во Јерусалимъ“. Враћајући се са овог пута сврати 1237. год. јануара месеца преко Цариграда у Трново своме свасту бугарском краљу Асену, где је на Богојављење одслужио службу и благословио краља и људе. За тим се на скоро разболе и умре у Трнову 1237. год. јан. 14. По неком времену дође синовац св. Саве краљ Владислав (син Стевана Првовенчаног) у Трново к' тасту своме краљу Асену „и едва испроси тѣло святаго, которое съ великою честію пренесе во отечество свое“, и положи у манастиру Милешеву; „но тѣло его пренодобное по мнозѣмъ времени безбожни Синанъ паша принести повелѣ отъ манастира Милешевы во Белградъ, и на полизовомомъ Врачаръ въ Л. Г. 1595. на пенел сожже всенародно,“ тако пише Раич у својој историји Срба.

Српски народ поштује свог првог Архиепископа и просветитеља као свог највећег народног свеца и слави успомену његову на дан блажене смрти Светигељеве сваке године 14. јануара. Црква га

слави као свога апостола, а школа српска као свога патрона.

Значај св. Саве за политички, умни, морални и религиозни развитак српског народа тако је огроман, да сваки Србин при сећању на св. Саву пада на колена Богу се молећи и своме светитељу, да нас не остави у данима тешког искушења.

Докле год буде жива успомена св. Саве међу Србима, биће и Србина, јер ако би — не дао Бог — Србин изневерио

своју православну веру, ако би изневерио своју народну цркву, коју је св. Сава основао, нестало би на скоро и Србина као Србина. Св. Сава је сунце на српском небу, које осветљава и загрева сваког Србина. Св. Сава остаће до века узор сваком Србину, јер од њега учи, како треба да љуби своју српску веру, како треба да љуби свој народ. „Име његово остаће до века светло и славно, као што су му и дела била“.

Станко.

ДРАГО КАМЕЊЕ НА СВЕТСКОЈ ИЗЛОЖБИ У ПАРИЗУ.

Од Мите Петровића.

III.

Но сада наведено камење, рачуна се у драго камење првога реда, јер показује цењена својства тврдоће, провидности и расипања боја у највећој мери. Међутим је обичај да се у драго камење броје још и неколико других минерала, који истакнута својства показују у мањој мери, који се налазе чешће на земљи и због тога мање вреде.

Ти минерали зову се драго камење и од њих је најпознатији *гранит*. Има га у многим врстама, али као драги камен употребљује се највише чешки гранит или пироп, који има живу боју, која је као крв црвена. На светској изложби у Паризу могла се у аустро угарском одељењу видети врло лепа збирка тих чешких граната.

Врло се цени још и *турмалин*. Кад је црвен, онда може лако у трговини да се протури као рубин. Врло леп драг камен провидан и златно-зелене боје је и *оливен* (хризолит), али би више вредио, да се не троши тако лако употребом.

Тиркис је већ непровидан камен, али има лепу плаву боју као небо, што нема ни један други драги камен. Због тога је врло омиљен и добро се плаћао. Али од неког доба пронађен је начин, да се тиркис вештачки производи и то је правом камену јако побило цену. Уз то је у последње време пронађен и један врло му

сличан природан производ у Сибиру, где је по некад слонова кост од пренотопских слонова исто тако бојадисана као и тиркис.

Најпосле се сматра као драги камен другог реда још и *илемениги опал*. По својој основној боји бео је као млеко, светли се налик на месечину, при чем се примећује врло лепо преливање у свима другим бојама. Та појава назива се „опализовање“ и њему има блед овај камен да захвали, што је уврштен у драго камење. Старији народи добијали су опал из Индије, а сада долази у трговину скоро само из Цервенице у горњој Угарској. Највећи племенити опал налази се у ц. и кр. дворском музеју у Бечу; исти је дуг преко 4 палца, а дебео је 2 и по палца, дакле врло леп комад.

Камењу, које опализује, а тако исто и полупровидном камењу даје се при резању обично пупчаст облик.

Сем правога драгога камења употребљује се за наките и украсе врло много и тако звано *полудраго камење*. У исто се броје нарочито лепше врсте минерала *кварца*. Таква л. па врста је *горски кристал*, ког су стари народи сматрали за прави лед, који је веома јако отврдно. У старо доба много се више уважавао него сада, где се зна, да се налази у великим масама особито у Алпима. Јелини и Римљани правили су од горског кристала парадне пехаре за пиће, а за то се и сад употребљује, само у много мањој мери.

Врло многи ситнији накити начињени су од *топасног кварца* или *чешког топаса*, која је доста налик на прави топас. Врло се лепо издаје и *ружични кварц*.

Тек најлепша врста кварца остаје љубичасти *аметист*. Њега су стари народи ценили исто толико колико и сафир и нарочито су Грци правили од њега пехаре, о којима је ишла скаска, да се из њих не може опити. И данас је аметист омиљен камен, али цена му је врло пала, одкако га из Бразилије хиљадама цената доносе у Европу.

Јако уважене и лепе врсте кварца су и *јаспис* и *калцедон*. Особито *калцедонова* подврста *ахат* много се тражи. Од њега се све до скоро резало и брусило само мало камење, јер се налазило мало ахата, који би мерили преко 30 центиметара у пречнику. Али то се сад са свим променило, одкад су у Арицони у Америци, коју не зову бадава „Земљом чудеса“, нашли велику скамењену шуму. Шума та носн данас име „Калцедонски парк“, ма да је дакако само по имену парк, јер огромно дрвеће, које је некад тамо стајало, давно је попадало и претворило се у ахат и јаспис. Парк тај покрива простор око 200 јутара и има на њему ваљда 1 милијон скамењених грмова, од којих поједини имају до 16 метара у пречнику и више него 70 метара у висину (дужину). На многим стаблима разликује се још разговетно годови, тако да се не може посумњати о органском пореклу тога камена. Скамењених дрва налази се истична и другде на земљи, али нигде тако дивно као у Арицони, где је то право „чудо.“

На светској изложби у Паризу у павиљону Сједињених Држава било је изложено тог скамењеног дрвета из Арицоне у читавим грмовима, које је свако посматрао са великим чуђењем. Прекрасно њи-

хово шаренило са свима могућим прелазима у црвену, жуту и зелену боју све је задивило и беше само једно мишљење, да скамењено дрво из Арицоне преставља врло красан, интересантан, јединствен производ на овоме свету.

Неће зацело проћи дуго времена, па ћемо чути, како се ови североамерикански ахати употребљују за украшавање домова и цркава, па можда ће се њима и патосати. Из огромних грмова *калцедонскога* парка могу се лако исећи читаве трпезне плоче из ахата са свима природним шарама. Већ од неког доба преноси се ово скамењено дрвеће на лађама у Европи, где се реже и бруси, а већ има јувелира, који све чешће траже американски ахат, јер је јефтинији, а богатством сјаја и боје надмаша све ахате без разлике. Пре су новине писале, да је неки руски трговац платио за комад скамењеног дрвета, који је имао у пречнику 65, а у висину 70 центиметра, 500 долара.

Племенити опал поменут је већ међу правим драгим камењем. Остале лепше врсте тога камена продају се као полудраго камење и нарочито је на гласу са своје лепоте *ватрени опал*. Даље се сматрају као полудраго камење и лепше врсте *адулара*, *микрелина* и *лабрадорита*, а многи мањи предмети за накит праве се и од лепог плавог *лазурита*.

Многе лепе ствари израђене од полудрагог камења могле су се видети на светској изложби у њеним разним павиљонима, а није чудо, што се њихове скромније красоте нису могле већма да истакну поред силног блеска од правога драгог камења, које је тако многобројно било заступљено на великој изложби у Паризу. У том погледу може се слободно тврдити, да је та изложба била права школа за познавање драгог камења.

ТАКМАЧЕЊЕ.

— По Ј. Кернеру. —

Бинова је лоза јели
Поносито беседила:
„Сузова си и ледена,
Ма како се узвисила!“

Истина је, да не пружам
Такав хладак путницима;
Али у мом воћу, соку
Красне сласти, дражи има.“

После тога ред је био,
Да и јела реч поведе.
„Твој нек буде“, поче она,
„Венац славе и победе!

„Но кад човек мир зажели,
„Да спокојно проборава, —

„Пут га жића уморио, —
„Од мене се лес му прави“.

Нисам чуо : шта је лоза
Јели после одвратила,
Али смотрих, видех, да је
На те речи засузила.

Ив. М. Поповић.

ПОЛОМЉЕН ТОЧАК.

(Догађај из живота).

Каже се, да је кадро и перце преокренути судбу. Е, тако је исто једном и слаб точак учини добар преврат у животу наше, хајд да јој име кажемо: „Јелице“.

Дакле да вам у кратко приповедим тај случај, који је учинио мужа срећним а жену задовољном.

Бошко је био добар, солидан млад човек и чиновник са малом платом. — Јелица је била женица из добре куће од добрих родитеља, васпитана по моди. Свирајала је у гласовир, говорила је више језика, разумела је доста вешто прецртавати, вести, плести па и шити. Знала се укусно обући и по нека јела добро зготовити. — Али то све није било ништа спрoђу вештине, којом је стварала прави ремек. Њене малене ручице и њена бистра главица извађале су најизврсније посласице, тако дивно, да ни најискуснији критичар не би могао на ино, а да с ускликом не похвали њену, тако звану „добошторту“, „бадемторту“ па и друге дивне посласице, а знала их је седамнаест врста.

„Златне су те ручице“ рекла би по која госпа размаженог стомака.

„Права вештакиња!“ узвикнуле би остале. А Јелицина тетица називала би ју „правом цукернекерком“.

Само се Бошку врзле по глави крупне мисли. Штета мишљаше он, што ме нису дали да изучим посласичарски занат, па би ми Јелица могла бити десна рука, а овако од куд да јој ја набавим тај силни шећер, та јаја, то масло, бадем и остале несмислице, које не хране већ само стомак кваре. Бошко се једва усудио да се

жени, јер се бојао да неће моћи изићи на крај са том малом платом, али шта ће, надао се, да ће доћи до веће плате; а главно је што је Јелицу обегенисао, те сад нема куд ни камо.

Озбиљан као што је био, постане још озбиљнији; није волео женске, које много чигају, али је нашао, да и та махна није тако штетна, јер се књиге могу набавити и зајмом, али бадем, шећер, масло, јаја — не могу се позајмити.

Бошко је о томе почео да размишља тек кад се с Јелицом верио. Пре тога обожавао ју је, сад је пак све ближе долазио на то, како ће се кућити. Није дакле ни чудо, ако је ту Јелицину вештину сматрао за махну, али се тиме уверио да нема на земљи Божијег створа без махна. Тако се наш Бошко бацио баш озбиљно у бригу кад би у соби Јелициних родитеља видео грдне хрпе разних ђаконија, пецива разног кроја и сваковрсне боје. „Зар није то дивота?“ повикала би му често весело у сусрет Јелица. „Молим те окоштај ове! па макар само мрвицу од овог! — Зар нису дивне? Уверена сам да их не би могао нико покудити.“

„Имаш право! добра моја Јелице, ти си права вила!“ одговарао би јој Бошко окусивши по неке. Оштро пак ухо приметило би, да му је мали уздах пореметио дисање.

Јер, ма да је Бошку та Јелицина вештина задавала бриге, ипак се није никад усудио био, да јој то призна; а како да учини сад кад се Јелицини образчићи заруменише а очице јој се светлиле од радости. Да, од радости, што јој је све до најмање ситнице испало добро за руком

прави ремеди. Па онда зар да она помисли, да је он тврдица? Боже сахрани!!!

Прве године свог брачног живота спремаше се у сватове ова мала породица, а ту је Јелица хтела да покаже свој ремек. Намесила је слаткиша по избор, и сложила их у две кутије од дебелог папира. У кола поседају Јелицина мати, Бошкова пуница, до ње Јелица а преко од њих Бошко.

Путовали су тако два добра сата, а још за два и по биће они у Б... , камо су пошли Јеличиној сестричини у сватове, с тога су и напечене те силне посласице.

Јелица је била ванредно добре воље, расположена за шалу и смеј; упрово као кад се иде у сватове, у којима се надамо, да ћемо бити мили гости.

Пут је био баш доста рђав. Јучерашња киша покрила прокопан пут, те су кола често то тамо то амо нагињала, а кад кад баш и добрим запала. Но то би се лако заборавило, да нису одједном чули неки непоњатни звекет и у истом магновењу осетили велики потрес; коњи застану, јер... ох ужаса! точак од предњег седишта био се расуо а кола на сред пута у брљи. Ал што је још горе, сандук на боку, за који су пажљиво привезане биле оне две кутије с посласицама, изврнуо се тако злосретно, да је пригњечео обе кутије и кад је слуга био сандук издигао, беше наравно сув и чист, те су бар оне скупцене хаљине, што су за свадбу шивене, биле сачуване од блата... али кутије?! Ох кутије, не питајте како изгледаху!

Но нек је на томе, мишљаше Бошко, само кад су главе остале читаве.

„Штали ћемо сад?!“ узвикнула је Јелица, па за тим ућутала.

Али није ћутала мамица, она је све кресала, тек да излије свој јед. Па о чему ће него о оном што јој је пред очима. „Ето тако је то!“ викаше она „И то ми је друм!... Само дај!... дацијама никад краја!... Колко се то давало на овај пут.. Па ето шта се човеку деси у по лета!.. Нашто нам, до врага, овај уз нас камењем посути пут, кад му затворе капије.. што га чувају?.. ваљда тек да провезу

великог жупана: Жалосно је то! могли смо, сачувај Боже, вратове поломити. Ох боже, боже, сутра венчање а ми на путу са поломљеним каруцама... То је баш да човек пукне од једа!.. А ти мамлазе...!“ осече се на кочијаша. Па стаде и њега частити, а овај да избегне госпођин гњев, узјаха на коња и одјури преко стрњике до неке мале кућице близу пута, те за четврт сата дојаха носећи собом једну подебљу мотку и неко старо уже и утврди с Бошком ту доронгу за осовину, потрна поломљен точак на бок а сандук и кутије са слаткишем у сред кола, па крену лагано право у ону кућу одкуд је био мотку донео. Наши пак путници морадоше пешачити за коли, јер су коњи имали и тако доста вући; а мислило се да се узме на послугу какав точак тек да стигну поносно у Б...; ал и то им се омакло и слуга мораде са поломљеним точком отићи у оближње село да га оправи ил други сличан купи, а наши јадни путници, морадоше на понуду добре ове домаћице почекати у ходнику, и ту на једном столу прегледати оне каљаве кутије, у којима су онако пажљиво посла ане биле оне ремек посласице, од којих се сад видеше саме мрве.

Бошку се чинило као да гледа у какву рујину, која је од земљотреса јако пострадала. Мамица изгледаше јетка, а Јелица жалосна. „О да грдне штете!“ рећи ће домаћица. „Та ту је силан новац утрошен.“

Јелица уздахне: „Што новац ал онај грдан труд, што сам га ту утрошила; видите, ја сам то све сама својом руком правила“. „Та оно јесте“, настави домаћица; „ал ви труд не можете рачунати. Ви не живите, фала Богу, од ваших руку. Па све да га и рачунате, опет је то морало стати силних новаца, јер ја мислим, да је то мешено од самих јаја и шећера, је л' истина?“

„Да“ одгонори нехатно Јелица. А мамица стала нестрпељиво дрешити и везивати пантљику, којом јој је шешир уз подвољак привезан био. Бошко мишљаше у себи. „Бог да прости!“ Кад се ко трећи

усудио да његове мисли тако отворено каже у брк његовој пуници.

„То је штета“, продужи домаћица, „толики трошак, а не засити човека тек што га оследи. Зар ви не рачунате како тим отиде силан новац у тартањ? Узмите само па рачунајте, да од једног јајета буде за три недеље пиле, а свако пиле за по године буде кока, па та кока снесе других 20 јаја, излеже пилиће, а ти пилићи опет постану коке и кад би тако рачунале, видиле би да од једног јајета за 2 године може изићи најмање 50 до 60 пари пилића, а ви сте ту утрошили дабе бар 50 јаја и стаманисте тако новац, који би вам донео кроз две године дана с трудом и радом један ланац земље.“

Мамици се руке опустиле у крило.

Бошко мишљаше да је већ одвише и да треба завести говор на други предмет. Но на његово чудо, Јелица, која нетремице гледаше у жену, устане са клупе, пређе овој и пружи јој руку са речма: „Ви имате право! Хвала вам!“

„Ја тако мислим“ настави домаћица, „Оно истина потрошимо и ми доста јаја, јер правимо од њих кајгану; али, знате, то засити, то нам је кад-кад ручак, па уштедимо друго јело, јер неможе човек живити ни радити ни о самом хлебу. Ал тек треба рачунати, данас су тешка времена, па се мора човек добро узети на ум!“

У том подигне своје мало дете које је било до ње допузило па оде до камаре, да отера гуске, што правише штету. Мамица не проговори ни речце, него само пратише очима жену.

Јелица ходаше по ходнику замишљена. А Бошко гледаше негде у страну, задовољан што се на миру свршило.

После мале почивке пређе Јелица к столу где су послатице биле: „Бога ми ова жена има право!“ окрене се Бошку, пружи му обе руке и рече тако дирљиво да овог од милине, што по кажу, мрави прођоше. „Јест ова жена добро говори. Ваља ми добро отворити очи, јер могу због ових слаткиша доживети киселе дане!“

После два сата једва донесе слуга

оправљен точак и путници се крену својим путем, а опросте се с овом добром домаћицом у срдачном разговору.

У Б...., стигну баш кад су девојачки сватови полазили момачким у сусрет, јер овај не беше из Б...., те се и они у брзу руку придруже к' њима.

Сутрадан беше леп летњи дан, и сватови се упутили пешке на венчање.

Свако је био лепо обучен, весео; гајдаш је дирљиво свирао; само је Јелица с Бошком под руку нешто озбиљна, замишљена изгледала.

„Јелице!“ проговори Бошко тихо. „Ти си ми данас и сувише озбиљна!“

„Имаш право!“ осмехне се Јелица. „Треба да сам весела као и сви, али не може да ми изиђе из главе она јучерања жена на салашу, па премишљам сад и о овом силном накиту и блеску, што пред нама стоји.“

До сад ме је уسخићавало то, а сад налазим да има овде много излишног без ког би млога домаћица могла бити. Посматрај само ову силну свилу!

Неверујем да је икоја од ових размишљала пре но што ју је обукла, колко је ту времена и труда утрошено. Сад већ и ја почињем да рачунам“, дода шалећи се Јелица, па за тим почне опет озбиљније. „Рачунам баш сад колко треба времена док дуд дорасте и док се с њега може брати лишће, да се храни свилена буба. Колко труда док се чисте бубе одгаје, одхране и учауре. Па колко чаура за један метар свиле! А све зашто? Да задовољимо нашу сујету, и да покажемо да можемо боље и више него други. Само се надмећемо и у лудо обарамо куће и ускраћујемо децу своју.“

Тај јучерањи дан ми је отворио очи и видићеш, мој Бошко, да ћу одсад боље мотрити на твоје чело, је ли оно ведро и задовољно!“

Ето, како један точак обрну судбу једне куће.

Бошко и Јелица су заиста од то доба сретан пар људи; све што она ради, ради промишљено. Често пута сам ју чула говорити: „О кад би и тај врло важан основ брачне среће наше Срикиње усвојити

хтеле, било би мање тужбе на судбу, мање породичне бруке а више брачне среће и задовољства а тиме и народног бољитка и напретка. Оног народа ког није уздигла

свила, кадифа и разна скупоцена јела, већ своја исторична прошлост.

Нови Сад, 1890.

М— —ћа.

ДОПИС.

Вуковар, 2. фебруара 1890.

Да вам рекнем коју о нашој српској женској задружрој забави; ал пре свега о задрузи самој. „Српска добротворна женска за друга у Вуковару“ не постоји још ни годину дана а броји 160—170 редовних чланица, које плаћају чланарину по могућности и доброј вољи и то ф. 1·20, ф. 2·40, ф. 3—, 3·60, ф. 4·50, ф. 6—, фор. 12 или ф. 24 годишње.

Одборске седнице држе се редовно сваког месеца и ту се ради свим силама на унапређењу задруге ове.

Можда вам неће бити криво да вас упознам и са часницама задружним.

Председница је г. Амалија Пауновић, потпреседница г. Ангелина Петровић, благајница г. Мила Дробар, перовођинца г. Меланија Панић; одборнице: гђа Јулијана Михајловић, Пава Рогулић, Јулија Рогулић, Марија Кнежевић, Смиља Скрбић, Јудита Стојковић, Анка Станић, Софија Туцаковић, Јеца Станишић, Јулка Војновић, Ружа Поповић, Мара Атанацковић, Јеца Лазић, Катарина Бељански, Маца Андрић, Јеца Перкаћанска, Софија Вајнфелд, Фатима Остојић, Александра Томић, Софија Илић, Софија Лукић, Милева Николић, Ката Шећерковић, Марија Палић. Ко ове госпође познаје, том ће њихова имена дати довољне гаранције за савесно вођење књига и у опште за савестан рад.

Задруга подпомаже 8 старица редовно давајући им месечно по ф. 2, осим тога је задруга, као што вам је познато, оденула јесенас 36 школске дечице, поклопила је овдашњој болници велику количину вина и ракије а и иначе помаже где је год нужда и колико год може.

Сад да пређем на забаву. 21. Јануара приређена је забава за коју се са пуним правом може рећи да је сјајно испала и да је сва очекивања надмашила. Пређимо на програм забаве. 1.) забаву је отворио г. Александер Панић сходном беседом; 2.) Женски кор је одпевао дивну песму Бранкову „Јадна драга“ (Хорејшекова композиција) 3.) „Честитам“ од Трифковића одиграно је врло добро, а представљале су: госпођице Љубица Михајловић и Ленка Пауновић па и г. Жарко Станић, Никола Игић и Ђорђе Исајловић учинише све могуће, да осветлају образ себи па и за друзи; евала им! 4.) „Felicite notte Marieta“ од Reisinger-а певаше гђа Јулија од Рогулић, публика се немогаше довољно надивити вештини певачице; бурно плескаше примора ју, да понови последњу строфу. 5.) „Гусларева смрт“ од Змаја, декламовао је г. Жарко Станић тако добро да је на захтевање публике још једну декламацију додати морао. 6.) г. Лаза Надбандић бележник из Прига одпевао је уз гусле јаворове две српске народне песме тако дивно да мислиш, е би га до зоре слушао. Лавор венац бејаше жив доказ одушевљења нашег. 7.) „Херцеговачко робље“ жива слика (по Чермаковој слици) у којој учествоваше госпођа Мила Дробар, госпођице Ленка Пауновић, Ленка Дамјановић. Дафина Мединац, Љубица и Даринка Михајловић и г. Игић и Исајловић. Е, брате, не каже се бадава, да се најбоље оставља напоследку, овде се обистинила ова пословица. Слика је била — ал шта да говорим много: завеса се мораде трипут дизати бурно плескаше доказиваше усхићеност публике.

После се играло, играло све до бе-

лога дана а уз музику Шокчевићеве регемепте. Тако се сврши забава на опште задовољство. Чист приход колки је то ће

нам госп. благајница у идучој седници саопштити.

Нада.

*) Молимо поштовану допискињу, да нам на овај начин јавља сва кретања и сав рад ове племените задруге.

Уред.

РАД ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА

Новосаткиња.

ЗАПИСНИК

*редовне скупуштине добротворне задруге Српкиња
Новосаткиња држане у Новом Саду 4. (16.)
фебруара 1890. год.*

Председава: Јулка Радовановићка начелница.

Бележи: Арк. Варађанин перовођа.

Присутне су: Милица Аничићка, Софија Би-
парићка, Бета Варађанина, Вида Вулко, Марија
др. Вучетића, Пава Георгијевићка, Даница Го-
стовићка, Зорка Грчићка, Љубица Димовићка,
Софија Дунђерска, Марија Завишићка, Софија
Јевтићка, Анка Јорговићка, Јулка Јевтићка, Со-
фија М. Кода, Зорка А. Кода, Христина Коцић-
ка, Анка Манојловићка, Христина пл. Новићка,
Катица пл. Новићка, Анка Павловићка, Марија
Плавшићка, Јулка Полштова. Анка Продановићка,
Марија Ђ. Поповића, Софија Пушибрк, Марта
Станојевивићка, Јелисавета Трифковићка, Марта
А. Ђирићка, Јелисавета пл. Флора и Катица
Христићка.

бр. 14.

Читају се имена редовних и потпомажућих
чланица и пошто се из те прозивнице дозвољало,
да има на окупу толики број чланица, да се
могу у смислу задружних правила доносити
правоваљани закључци, отвори председница скуп-
штину у 3 сата после подне и поздравља при-
сутне добродошлицом.

Скупштинарке се одазивају са „живела“.

бр. 15.

Пошто је у прозивници прочитано име и
оне једне потпомажуће чланице изјави перово-
ђа, да нам је немила смрт изтргла из задруге
за 1889. г. једну чланицу и то Софију Миро-
сављевићку а у течају ове 1890. год. и другу
гђу Марију Адамовићку те позива скупуштину,
да устајањем ода почаст својим упокојеним зад-
ругаркама и да у записник, изјави своју тугу за
губитком.

Скупуштинарке устајањем одаду почаст и с

изразом: „бог да им душу прости!“ заводи
тугу своју у записник, за овим двома по-
којницама.

бр. 16.

Перовођа чита извештај одбора о раду ње-
гову за прошлу 1889. г. Из извештаја тог види
се, да је одбор поглавиту бригу водио, да ски-
не дуг с куће задружне, те је у то име прире-
дио прошле године две друштвене забаве, које
су допеле задружној благајни 430·15 фор. а вр.
те је са малим додатком плаћено две рате и
изгледу су, да ће се сав дуг скинути с куће у
течају ове 1890. г. јер има свега још 500 ф. да
се плати. Види се даље, да је ова задруга постала
редован члан земаљског друштва „доброг срца“
у Будапешти и редован члан месног грађанског
стрељачког друштва. Осим других важнијих на-
вода, који се у извештају овом спомињу а који
су у течају прошле године изношени у запис-
ницима одборским, наводимо, да је у течају те
године иступило из чланства које смрћу, које
сеобом, које својевољно 20 задругарица, а упи-
сало се нових само две за прошлу и 2 за ову
1890. г. Одбор је обавио свој посао у 14 сед-
ница и свршио ту 90 предмета.

На овај извештај приметила је гђа Зорка
Грчићка, да јој се чини, да одбор и сувише
штеди и тежи да само капитале гомила, а си-
ротину слабо потпомаже и наводи као разлог
томе, да је за 1889. г. одређено било за пот-
пору приправница и раденицама као и за другу
милостињу 630 фор. а потрошено је само 578
фор. дакле у 52 ф. мање.

Пошто је перовођа објаснио, да та деоба
милости зависи од прилика и потреба које наи-
лазе на ово друштво т. ј. кад наиђу какве не-
среће на ово место ил на наш народ онда се
више издаје, а кад је мирно онда мање; тако
н. пр. кад је био српско-бугарски рат, онда се
преко прорачуна издало више 500 ф. кад је по-
жар био у В. Кикинди преко 70 ф. и тако сва-
ке године је прелазило буџет код ове рубрике, на

и лане око 32 фор. издало се више, само је ове године мање, јер није нико тражио, а није иначе било никакве веће несреће ни овде ни у народу нашем; али нико није одбијен с прага задружног, когод је потражио милостије.

После ове изјаве узима се извештај на знање.

бр. 17.

Поводом горњег извештаја изјави задругарка гђа Софија Дунђерска, да ће о свом трошку над задружном кућом подићи натпис у позлаћеним словима.

Прима се с благодарношћу и с општим узвиком „живела“.

бр. 18.

Чита се извештај прегледачког одбора о стању благајне и имаовине задружне за прошлу 1889. годину, из којег се види, да је задружно стање имаовно повољно и да су рачуни уредно и тачно вођени, те се предлаже благајкињи Софији Јевтићки не само опросница него и захвалница на уредном, тачном и савесном раду њеном. Уједно се види, да је задруга те године имала 1790 фор. прихода, а мање 55 фор. 33 н. толико и расхода. Даље се види, да је на репарацију куће издато те године у место одређених 150 ф. 416 ф. 75 н. јер се дозидео нов „сенкгрубен“. Још кад се отплати 500 ф. дуга биће кућа чиста, која представља вредност од 10.000 фор.

Извештај се узима на знање; гђи С. Јевтићки благајкиња издаје се протоколарна захвала на труду и опросница за рачуне од 1889. г. и одбор упућује, да према приликама може приправницима у оквиру прорачуна давати веће потпоре по досад тако, да умали број питомаца.

бр. 19.

Чита се прорачун задружни за 1890., који подноси одбор као предлог свој. По том предлогу било би примање 1650 ф. а издавање исто толико. У оној трећини, која би се у смислу задружних правила имала сваке године капитализирати, има се сматрати оно 500 ф. које је одређено на отплату кућевног дуга, као последње две рате

Усваја се у целости предлог прорачуна, како је у позивници штампан и свакој задругарици уручен.

бр. 20.

Перевеђа износи и опширније образлаже пред-

лог одбора у погледу откупа земљишта варошког „Хана“. што се шири чело грунта задружне куће, како би се могло временом подићи тамо забавиште и чувариште задружно.

Прима се предлог са свима против 3 гласа и понудиће се вароши за то земљиште 200 ф. на варошки убоги дом

бр. 21.

Председница извештава скупштину, да је директор руске певачке капеле, славни Славјански изјавио, да би дошао овамо у Нови Сад да даде две представе, ако му задруга ова осигура за свако вече по 1000 фор. дохода. Услед тога састала се она са 2—3 задругарке, др. Л. Станојевићем као председником позоришне управе, перовођем, Ј. Грчићем Г. Плавшићем и др. М. Давидовцем да се предходно посаветује о жељи и мишљењу публике наше овде и у околини и опште је мњење, да ће се публика обилно том одазвати и да задруга сме и може узети на себе одговорност. С обзиром пак на то, што би позориште тим много претрпело у новчаном обзиру решио се исти подбор, да се од евентуалног сувишка преко 1000 фор. даде после покрића нужних трошкова, $\frac{2}{3}$ срп. нар. позоришту, а $\frac{1}{3}$ да остане фонду ове задруге. Уједно се и то јавило Славјанском, да задруга ова може примити гаранцију за 1000 ф. само за прво вече, а за друго да не прима. Према том пита председница скупштину: одобрава ли у овом погледу до сад учињене кораке и намеру, и прима ли и гаранцију као што је горе речено.

Прима се с одобрењем на знање сав досадањи распоред у овом погледу и решава се, да ова задруга узима на себе гаранцију за једно вече славјанскове представе.

бр. 22.

Председница се топло захваљује скупштини у име свију часника и половине одборница, којима истиче мандат, на указаном им поверењу и моли, да се приступи избору нових часника и једне половине одборница.

Бирају се једногласно (акламацијом) поново за начелницу: гђа Јулка Радовановићка, за подначелницу: гђа Христина пл. Новићка, за благајкињу: гђа Софија Јевтићка, за перовођу: г. Арк. Варађанин, који се приме те почаст и за идућу 1890. г.

бр. 23.

Пре но што се приступило избору половине одборница изјави перовођа, да истиче ман-

дат овим одборницама : гђама: Софији Бипарићки, Марији Стратимировићки, Пави Живановићки, Јулки Политовој, Анки Павловићки и Катинки Христићки.

Скупштина је вољна била, да остану све ове одборнице на своја места и даље за идуће две године, али се већина њих није никако хтела те почасту примити и скупштина је после многог разговора.

изабрала на идуће две године за одборнице; гђе: Зорку Грчићку, Анку Павловићку (поново), Христићку Катинку (поново) Зорку А. Кода, Јелисавету Трифковићку и Милицу Аниччићку.

бр. 24

Приступа се избору прегледачица рачунских и буду

изабране: гђе Катица пл. Новићка (поново), Драгиња Матићка (поново), а на место гђе Софије Пушибркове, која се није хтела примити, буде изабрана гђа Јелисавета пл. Флора.

бр. 25.

За одоставрење скупштинског записника изабране су гђе: Анка Манојловићка, Даница Гостовићка и Марта А. Тирића и пошто није било на дневном реду никаквих других предлога распусти председница скупштину у $\frac{1}{2}$ 6 сата посл. подне, уз бурно, живела председница!

ИЗБЕШТАЈ

о забави, коју је приредила добротворна задруга Сркиња Новосаткиња о повој години 1890. г.

I Примања:

а) од улазница: на каси	74
код Браће М. Поповића	11
код Луке Јоцића	1
пре забаве распродано	116=202
б) од томболе	117·60
в) од добровољних прилога	281·80
Свега	601·40

II Издавања:

а) Ватрогасцима, пандурима и по- служитељу вечера и напојница	7
б) лиценција и телеграми	8·40
в) пиво за музику	11·63
г) сала и осветлење	100·—

д) музика с хонораром	52·—
ђ) ситнице (кокарде, руш и др)	4·75
е) предмети за томболу	64·22
ж) штампана	10·60
Свега	258·60

Рекашгулација:

I. примање	601·40
II. издавање	258·60
остаје чисто	342·80

Добровољне прилоге дали су:

ио 20 фор.: гђа Јулка Радовановићка начелница задружна,

ио 10 фор.: гђа Софија Дунђерека, Новосадска штедионица, г. Никола Лучић из В. Бечкерека,

ио 5 фор.: Софија Јевтићка, Марија Ђ. Поповића, Мила Радовановићка, Др. Војислав Суботић из Београда, Српска задруга за међусобно помагање и штедњу, Neusatzter Vorschussverein,

ио 4 фор.: Христина пл. Новићка, Катица пл. Новићка, Васа Милутиновић,

ио 3 фор.: Пресветли вел. жупан Флат, Њег. Екцеленција г. г. генерал пл. Мајна, Пава Георгијевићка, Ирма Адамовићка, Катица Христићка, Марија Плавшићка, Софија Бипарићка, Катица Манојловићка, Марија Стратимировићка, Јулка Политова, Анка Павловићка, Софија Пушибрк, Hirsch, Матилда пл. Курелац, Н. Н. Никола Димовић, пивар Winkle,

ио 2 фор.: Пава Живановићка, Н. Н. Марија Полит, Паја Ђорђевић апотекар, Милица Јојкићка, Корпер плебанос, Simeon Schwarz, Марија Мил. Димитријевића, А. Хаџић, Graf Leininger, Даница Гостовићка, Панта Јовановић, Тира М. Поповић, обрштар Барић, Grosinger апотекар, Давид Ђурчић, Наталија Лакићка, L. Menrath, Fischer, Rosalie Messer, Füleissy Fany, Марија Мијатовићка, Ана Камбер,

ио 1 фор.: инжиринер сап, Драгиња Матићка, Јован Нешковић, Бета Варађанин, Вида Вулко, Анка Димитријевићка, Марија Завишићка, пречасни Мирон Ђорђевић игуман ковиљски, Димитрије Поповић, Светислав Ивковић, Марија Милана Јовановића проф., Анка Манојловићка, Љубица Велимировићка, парох русински Храниловић, Sevin, Bertha Roth, Ziegler, Катарина Оберкнежевићка, Марија Оберкнежевићка, Димитрије Савић, Т. Николић, Kolosvary, Ангелина Кривовац, Катарина Балта, М. Tuschl, Pressburger, Schaffer, Катица Поповићка, Марија Јова-

новићка (Кишјанош), Евица Шилићка, М. Стоја, Königstädtler, Сава Аврамовић, Јован (Жаника) Дера, Јелисавета Натошевићка, Анка А. Пајевића, М. Steimer, В. Илијћ, Софија М. Коде, Јустина Кода, Moritz Lederer, Samuel Weisz, Josef Schindler, Лука Јоцић, Ernst Schlesak, Арса Миленковић, Schönberger Juvelier, David Krausz, Ernst, Schönholz Ingenieur, Олга Славнићка, Теофана Бекићка, Brüder Wagner, М. Neumann aus Wien, Н. Димитријевић, Kolmayer, Д. Арновљевић, Molnar, Тока Ракић, Josef Eckstein aus Budapest, Terese Pollak, N. N., Pauline Feller, Karoline Blau, Westerschau, Pauline Lövinger, Mudroch, Etelka Lövinger, Zwibach, Brüder Bresslauer, Josef Singer, Марија Адамовићка, Schneller, Obermüller, Giffinger, Јелисавета Димићка, Kömpfner, Милева Милованова, Катинка Попадић, Josef Abelsberg, Милица Зрнићка, Regina Fischer, Даринка Славнићка,

по 60 нов.: Мартин Марија,

по 50 нов.: Пава Добановачка Марија Мартоношка, Софија Находовићка, Милица Аничићка, Bazar Brüll, Ј. Георгијевић, Софија Поповићка, Јелена Батас, Персида Бојшићка, Анка Димитријевића, Н. Шилић, Helene Messer, Matilde Grünwald, Марија Јосићка, Стеван Николић. Љуба Јовановић,

по 40 нов.: Даница Милићка, Н. Н., М. Михајловић.

Осим ових прилога у новцу даровали су за изигравање томболе:

1. Гђа Марта Кондорози 2 вазне с пулетима.
2. Гдин Regényi István карафиндл од кина-сребра.
3. Гдин Павле Шул једну торту.
4. Гђа Софија Лучићка 1 пар папуча.
5. Гђа Ана Петрик једну торбу од свиле.

Свима овим дародавцима изриче се овим јавна и топла захвала од стране одбора добро творне задруге Српкиња Новосаткиња.

ПРЕГЛЕД РАЧУНА ЗАДРУЖНОГ ЗА ГОДИНУ 1889-ту.

ПРИМАЊА.

Преостала готовина од 1888 г.	114·97
Од кућевне кирије	782·48
Од забава	430·15
Од чланарине	580—
Од добровољних прилога: а) срп.	

задруга за међусобно помаг. и штедњу, б) гђица Нина Николић из Иланце, в) 3 ред. чланице: Милева Дунђерска из Сентомаша Ана пл. Рокнић из Митровице и Нина Николића из Нов. Сада по 1 фор.	56·66
Враћено од лиценције са једне забаве.	1 50
Камата на улоге	5—
Свега	1970·76

ИЗДАВАЊА.

На приномоћ приправницама.	295—
На разне добровољне прилоге	8·20
На одело сироте школке деце	121·29
На милостиње	148·55
На кућу	1250·34
На штампу	25·05
На поштарину	5·10
На венац варош. упокојеном вел. жупану Парчетићу	16·50
На послугу	18·50
На чланарину: ватрогасном и стрелачког друштву у месту и „добрем срцу“ у Будапешти	23—
На парастое умрлим задругаркама	2·50
На ситнице	1·40
У готовом новцу	55·33
Свега	1970·75

Непокретно имање:

Једна кућа на спрату, у вредности од 10.000 ф. На истој кући остало је дуга крајем децембра 1889	500 ф.
Показује се фонд у своти од	9.500 ф.
Према лањском је умножен фонд задружни у отплату дуга кућевног са 630 фор.	

ПРОРАЧУН

за 1890-ту годину.

А) Примање.

1. Од чланарине	500 фр.
2. Од забаве	200 фр.
3. Од добровољних прилога	50 фр.
4. Од кирије на кућу	900 фр.
Свега	1650 фр.

Б) Издавање.

1. На потпору сиротих приправница и раделица	300 фр.
2. На одело сироте школске деце	150 фр.
3. На милостиње у течају године и о Божићу	180 фр.
4. На штампу и послугу	50 фр.
5. На поштарину	10 фр.
6. На разне друге потребе	25 фр.
7. На отплату дуга кућевног с интересом	600 фр.
8. Еквивалент	45 фр.
9. Порез и варошки трошак	120 фр.
10. На репарацију куће	200 фр.
Свега	1650 ф.

Приметба Према овоме имају се сматрати они 600 фор., што ће се издати у отплату кућевног дуга, као једна трећина прихода, која се у смислу правила задружних има сваке године капитализирати.

Сегединкиња.

Добротворна Задруга Српкиња у Сегедину држала је прошле 1889. год. три скупштинске и две одборске седнице.

У првој скупштинској седници од 16. јануара 1889. год. председавала је гђа Емилија Сремац началница;

Бележио: Тома Јаникијевић перовођа; а присутне су биле скупштинарке гђе: Јелисавета Крестић благајкиња, Ана Фирићхаска, Евгенија Крестић, Амалија Шрутек, Марија Јаникијевић, и одборнице: Марија Јеврић, Анна М. Савић, Ирина Недељковић.

Предмети су били ови:

Бр. 1.

Председница поздравивши присутне чланице, отвори седницу и позива перовођу, да чита записник од скупштинске и одборске седнице, које су држане: 16. јануара, 24. марта, 25. маја, 29. августа и 27. Децембра 1889. године, — одостваравају се.

Бр. 2.

Председница изјављује да су у смислу кључка под бр. 22. Записника она и гђа благајкиња подигле камату на уложени задружни капитал из Сегединско-Чонградске штедионице за 1888. год. рад потребних трошкова у своти од 69. фор. 31 н. и да је то уручено благајкињи, које се узело на знање.

Бр. 3.

Јелисавета Крестићка благајкиња подноси извештај рачунски од прихода и расхода за 1888 годину, као што следи:

А) Приматања.

1. Готовина од 1887. год.	25·68
2. Чланарине 1888. год.	86·50
3. Црквене општине припомоћ	20—
4. Камате на улоге	69·13
5. Од г. председнице у име камате на обвезнице	26·80
	Свега . 228·29
Кад се одбије издавање од	181·50
Остала готовина за 1889. год.	46·79

Б) Издавања.

1. Укупни трошак на питомце по признаницама	161·50
2. Удовој Милки Томићевој на издржавање двоје деце за 1888. год.	20—
	Свега издато . 181·50

Рачун се прегледао и нашао за правилан.

Бр. 4.

Председница ставља овај предлог на питање: Жели ли Задруга ових месојеђа забаву у корист своје благајне држати и то на покладе. По дужем саветовању — решено је, да се ових месојеђа не држи забава из разлога што покладе падају заједно; и нема изгледа да би наша забава у великом броју посећена била; него је утврђено да се скупљају добровољни прилози по грађанству у корист благајне. Као што су већ у више прилика показале готовост да раде за напредак ове задруге саме чланице, тако се и овом приликом примише госпође: Ана М. Савићка са Евгенијом Крестићком за унутрашњи округ, госпође Емилија Сремац, Марија Јаникијевићка и заменица Ирина Недељковића за спољни округ. Уједно се умољавају госпође чланице, да одреде себи време за скупљање прилога, и да о добивеном успеху, благовремено извештај скупштини поднесу.

ЧИТУЉА.

Гроф Јулије Андраши негда министар спољних послова Аустро-Угарске монархије и бивши министар председник кр. угар. министарства преминуо је 6. дана месеца фебруара о. г. после дугог и тешког боловања у Волоски у Приморју и са великом свечаношћу сахрањен. Био је велик родољуб и редак пријатељ свога народа; са чега га народ оплакује с пуним поштовањем.

Стеван Кнежевић владика далматински преминуо је 28. јануара о. г. у Задру. Народ га од свег срца жали, јер му је био велик пријатељ и добротвор. Целога века мислио је и радио је само за срећу и напредак цркве, просвете и народа свога, па и при последњим часовима није заборавио на свој народ, него му је поклонио сву своју уштеду. Он вели, да је чинио за живота доста својој родбини, а од оног, што је заштедио оставља 1000 ф. манастиру Крци, који ће му гроб чувати. Даље 1000 форинти свом родном месту Обестову, да се приход од

тог дели сиротој школекој деци. Од друге 1000 ф. коју оставља опет свом родном месту, наредио је да се даје припомоћ сиротим удадбеницама, али које буду знале читати и писати. Оставио је и лепу напојницу просијацима, који о погребу буду певали народне песме. Остатак своје уштеде придружио је фонду за васпитање једног младића. Овај фонд је до смрти његове износио 7586 ф. Оваком првосвештенику и родољубу ваља сви да довикнемо: слава ти! и вечан ти спомен остао у народу твоме!

Јован Настић отлични учитељ сентомашки преминуо је напрасном смрћу 13. фебруара о. г. тек у 51 год. живота свога. Он беше душом и телом одан школи и настави њеној и стекао је радом својим на том пољу не само признања и поштовања од својих суграђана, него и од целог оностраног народа свога. Народ је изгубио у њему вредна, добра, родољубива и савесна учитеља, супруга ваљана друга а деца примерног оца, пријатељи искрена друга. Нека му је вечан спомен!

Каролина удова Николића рођ. Драгулић наша врло поштована и уважена старица, примерна мати, угледна Српкиња, преминула је у очи Три Јерарха о. г. и уз велико саучешће грађанства нашег сахрањена на усепском гробљу. Лака јој била црна земља!

Јелена удова Коспровићка примерна мати наше ваљане учитељице француског језика гђе Ане Петрика преминула је фебруара о. г. у својој 63. год. Мир пепелу њеном!

Славка Д. Анастасијевићка рођ. Милојековић из Пљевља у Босни, врло угледна Српкиња преминула је 6. јануара о. г. и сахрањена је уз велико саучешће тамошњег грађанства. На опелу је чиновнички господ. архимандрит Христифор, г. прото Вукола Госпић са још других 6 свештеника. Надгробни спомен изговорио је тамошњи наш ваљани учитељ г. Јован Митрановић. Тој општој тузи придружимо се и ми с изразом: Лака ти била црна земља драга наша Српкиње!

Љубица Х. Стојановићева из Добрица у Банату, ћерка честитог и одличног грађанина Димитрија Х. Стојановића преминула је после тешког и кратког боловања 30. јануара о. г. у цветну младости своје. Покојница је позната нашем свету још од новосадске изложбе рукотворине Српкиња са својим одличним радовима, који су добили диплому првог реда. Она је жи-

во пратила задружни рад наших Српкиња у листу овом, кога је држала све од постанка његова. Нека је мир пепелу ове честите Српкиње!

Љубица Коларовићка чланица кр. срп. народ. позоришта у миру упокојила се у Београду 13. фебруара о. г. Рођена је у Врањеву у Банату 1836. год. а већ 1861. г. ступила је била у дилетанско позориште у Земуну, а отуда у новосадско срп. нар. позориште, 1868. г. прешла у Београд на кр. срп. позориште, а 1882. г. ступила у мир због поремећеног здравља свог. Пекојница је рођена сестра наше Ружићке, Добриновићке и Вујићке и има као и ове великих заслуга за нашу драмску уметност, те је заслужила, да јој довикнемо: Лака ти црна земља била!

Нина удова Николић рођ. Десанчић мати нашег књижевника Др. Милана Савића, једна од најобразованијих наших Српкиња преминула је 14. фебруара о. г. у својој 73. години живота свог. Пратила је врло живо наше јавне послове и била је од постанка дарекљива чланица Добротворне задруге Српкиња Новосадкиња; она је преко своје чланарине сваке године и по нешто прилога давала у задружни фонд. Нека је Бог прими у рајска наручја!

Мара Зорићева учитељица, ћерка нашег бившег народног глумца Николе Зорића преминула је у Земуну 9. фебруара о. г. у својој 27. години живота. Суделовала је више пута у дилетанским представама у Земуну; била је иначе како у новосадској срп. вишој девојачкој школи, тако и у сомборској учитељској школи примеран и врло добар ђак, али са свога слабог здравља прекидала је учитељевање. Нека је мир пепелу ове добре и младе душе српске!

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Нови Васпитач орган за педагошку књижевност уређује и издаје Мита Непковић. Све ска за месец јануар 1890. Садржај: Појезија и педагогија. — Формална сврха рачунске обуке. — Културно деловање народне школе на народ. — Педагошке странпутице. — Како Гертруда учи своју дјецу. — Народно васпитање. — Књижевни преглед „Новог Васпитача“. Годишња цена са лепо израђеним корицама је 3 фор, 50 нов. погодишња је: 1 ф. 75 нов., а на четири месеца 1 фор. (осим корица). За Србију годишња цена са корицама је иста, коју треба по могућству слати у нашем новцу.

Ђацима учитељских школа и богословима, као и сиромашним учитељима, уступа се лист за 2 фор. на годину (без корица).

„Коло“ лист за забаву књижевност. Власник и уредник Дан. А. Живаљевић. Излазио је у Београду до сад 4 пута месечно на целом табаку, а од ове 1890. г. излазиће двапут и то у свескама по два табака јаке, а цена је иста: 6 ф. годишње, која се може плаћати на по и четврт године. За Аустро-Угарску примаће претплату књижара Браће Јовановића у Панчеву. Ми препоручујемо овај лист нашим читаоцима.

„Нова Зета“ једини белестритични лист наше браће Црногораца, кога ваљано уређује припознати књижевник г. Др. Лаза Томановић излазиће и ове 1890. г. у свескама месечним, а цена му је 2 ф. годишње за државу, а ван државе 3 ф. Претплата се шаље из Србије књижари Велимира Валожича, а из Аустро-Угарске г. Пери Рамадановићу црногор. књаж. агенту у Котору.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Племенита госпођа *Даринка Николајевићка* и чедна госпођица *Мартица Стојановићева* обе из Павлиша код Вршца даровале су свака по 10 фот. а. вр. вршачкој срп. занатлијској читаоници и обећале су, да ће и у будуће по могућству потпомагати примеран рад ове занатлијске читаонице. У след чега се потписани одбор осећа побуђен, да се јавним путем овим својим дароватељкама најтоплије захвали и од преблагот Творца измоли, да их дуго, сретне и задовољне поживи!

Из одборске седнице држане у Вршцу 8. јануара 1890. г.

Одбор

срп. занатл. читаонице.

Јавна благодарност.

Према решењу одбора „Просветне Задруге Српкиња у Ст. Бечеју“ под бр. 3, од 23. јануара о. г, изриче се овим јавна благодарност

свима онима, који су 11. јануара о. г. приликом наше забаве с томболом добровољног прилога дали.

Имена г г. прилагача:

Из Сегедина: Н. Бугарски 2 ф., из Сентомаша: Тоша Дунђерски 1 ф., Исидор Вујић 1 ф., Богдан Дунђерски 1 фор., Лаза Манојловић 2 фор. 50 нов.; из Вел. Кикинде: Сава Маринковић 1 фор.; из Меленаца: барон Шандор Јовић 1 ф.; из Сомбора: Милева Цветић 1 фор., Сава Фука 1 ф.; из Чоке: Мориц Гонда 1 ф., Карољ Нобл 1 ф.; из Ст. Бечеја: др. Иван Влаовић 5 фор., Марија Поповића 1 ф., Богдан Малешевић 50 н., др. Арон Војновић 2 фор. 50 нов. Софија Дражића 1 фор., Лаци Триполски 1 ф., Исидор Дебелачки 1 ф., Мита Сомборски 50 нов., Јоца Тотовић 1 фор., Васа Поповић 50 нов., Јулка Живковића 1 ф. и Франц Адлер 3 ф. — Свега 33 ф. 50 нов.

У Ст. Бечеју, 26. јануара 1890.

Емилија Јоцић

председница „Просв. задр. Српкиња“.

Иван Јеличић

перовођа.

ИСПРАВКЕ.

У чланку „Прве хришћанке II. поткрале се две штампарске погрешке: У цитату Лермонтовог „Демона“ место: „Други јади, други боли“ треба: „Дуги јади, дуги боли“ и место: „Тако ми је мисли зано“ треба: „Пако ми је и т. д.“, што молимо, да се исправи.

ОДГОВОРИ:

Ѓици Мили Ковачевићевој у Ст. Станару Примили смо претплату. Хвала!

Г. М. Митриновићу учитељу Д. Поплату. Немамо корица; нисмо ни наручивали за ову годину. Претплату смо примили. Хвала вам!

Г. Др. Д. Рума. Изаћи ће у идућем броју. Поздрав!

Г. М. Шимић, у Бечу. Долази на ред у идућем броју. Хвала!

САДРЖАЈ: 1. Сан на видов дан 1889. Од Д. Б...а. — 2. Са светосавске славе у Черновцима. Од Станка. — 3. Драго камење на светској изложби у Паризу. Од Мите Петровића. — 4. Такмачење. По Ј. Кернеру. Од Ив. М. Поповића. — 5. Поломљен точак. (Догађај из живота). Од М—ћа. — 6. Допис. — 7. Рад добротворних задруга Српкиња Новосаткиња. — Извештај. — Преглед рачуна задружног за годину 1889 ту. — Сегединкиња. — 8. Читуља. — Нове књиге и листови. — Јавна захвала. — Јавна благодарност. — Исправке. — Одговори.